

Protocol Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Voorlopige vaststelling directeur/bestuurder	30/05/2023	Proces/document eigenaar	G. Kolker
MR: Personeelsgeleding instemming / ~~advisering~~ / informatie Oudergeleding instemming / ~~advisering~~ / informatie Leerling geleding instemming / ~~advisering~~ / informatie	08/06/2023	Versienummer	2.2
Definitieve vaststelling directeur/bestuurder	09/06/2023	Communicatie	
Ingangsdatum	01/08/2023	Website	Ja / ~~Nee~~
Evaluatie	01/06/2025	Esdaldrive Personeelshandboek Personeelsinfo	Ja / ~~Nee~~ ~~Ja~~ / Nee

Versiebeheer

Versie	Actie	Datum
0.1	KD	03/09/2018
0.2	MT	11/09/2018
0.4	Voorgenomen besluit bevoegd gezag	17/09/2018
0.3	MR	27/09/2018
1.0	Definitief besluit bevoegd gezag	28/09/2018
1.1	Bespreking met aandachtsfunctionarissen	01/04/2020
1.2	Aangepaste versie	08/05/2020
1.3	KD	11/05/2020
1.4	Feedback aandachtsfunctionarissen	15/05/2020
1.4	MT	26/05/2020
1.5	MR	17/06/2020
2.0	Definitief besluit bevoegd gezag	18/06/2020
2.1	KD	08/05/2023
2.2	MR	08/06/2023
2.2	Definitief besluit bevoegd gezag	09/06/2023

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Definities	5
3. Algemeen	6
4. De vijf stappen van de meldcode	8
5. Route bij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling	10
6. Privacy en dossiervorming	11
7. Communicatie	11
8. Bronvermelding	11
Bijlage 1 Functies en belangrijke telefoonnummers	12
Bijlage 2 Verantwoordelijkheden van het Esdal College	16
Bijlage 3 Algemeen beschrijvende Signalenlijst	18
Bijlage 4 Vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling	20
Bijlage 5 Signalenlijst kindermishandeling 12- tot 19-jarigen	22
Bijlage 6 Acute en structurele onveiligheid en disclosure	27
Bijlage 7 Veilig Thuis	29

1. Inleiding

Dit protocol heeft tot doel structuur en handvatten te bieden aan alle medewerker van het Esdal College wanneer zij het vermoeden hebben dat er sprake is van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Kindermishandeling betreft niet alleen lichamelijk geweld. Het is elke vorm van mishandeling die voor een kind bedreigend of gewelddadig is. Ook verwaarlozing valt eronder. Van het totaal aantal meldingen betreft ongeveer 4% seksueel misbruik.

In 2016 gaf bijna 25 procent van de leerlingen in het voortgezet onderwijs aan ooit het slachtoffer geweest te zijn van kindermishandeling. Er is geen reden aan te nemen dat dit voor onze leerlingen niet geldt.

In 2021 ontvingen de Veilig Thuis organisaties bijna 120 duizend meldingen over (vermoedens van) kindermishandeling of huiselijk geweld, 8 duizend minder dan in 2020.

In vergelijking met 2020 geven in 2022 meer 16-plussers aan in hun kinderjaren slachtoffer te zijn geweest van offline seksuele intimidatie, fysiek seksueel geweld, en online seksuele intimidatie. Het percentage van online seksuele intimidatie in de kinderjaren steeg van 2 naar 3 procent. Offline seksuele intimidatie en fysiek seksueel geweld stegen beiden van 5 naar 6 procent.

Kindermishandeling komt vaak voor in huiselijke kring. Door bijvoorbeeld de ouder(s)/verzorger(s) van het kind. Het kan gaan om opzettelijke mishandeling, maar ook als ouder(s)/verzorger(s) de zorg niet meer aankunnen, kan hun gedrag ontsporen met mishandeling tot gevolg. Wanneer een kind getuige is van huiselijk geweld tussen zijn ouder(s)/verzorger(s) of andere huisgenoten, dan is dat ook een vorm van kindermishandeling.

De overheid neemt maatregelen om kindermishandeling zoveel mogelijk te voorkomen. Ook wil de overheid dat kinderen die worden mishandeld, eerder worden opgemerkt. Hiervoor is het van groot belang vroegtijdig goed te signaleren en op de juiste manier te handelen. Daarom zijn de Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling en het Afwegingskader meldcode onderwijs en leerplicht ontwikkeld.

Matthias Kooistra
directeur/bestuurder

juni 2023

2. Definities

Medewerker:	De medewerker die binnen de school werkzaam is.
Bevoegd gezag:	De directeur/bestuurder
Aandachtfunctionaris:	De ondersteuningscoördinator werkzaam binnen de school met specifieke deskundigheid op het terrein van kindermishandeling en huiselijk geweld.
Ouders/verzorgers:	De volwassenen of volwassene die verantwoordelijk zijn/is voor de zorg en opvoeding van het kind; ouder(s), verzorger(s), voogd.
Hij:	Waar gesproken wordt over hij, kan ook zij gelezen worden.
JGZ:	Jeugdgezondheidszorg.
ZAT:	Zorgadviesteam.

3. Algemeen

De verplichting voor de school om een meldcode te hanteren, heeft tot doel medewerkers van het Esdal College te ondersteunen in de omgang met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. De meldcode bevat een stappenplan. Dit stappenplan leidt de medewerker stap voor stap door het proces vanaf het moment dat hij signaleert tot aan het moment dat de aandachtsfunctionaris eventueel een beslissing neemt over het doen van een melding. De stappen maken de medewerker duidelijk wat er van hem wordt verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling. Deze ondersteuning van medewerkers in de vorm van het stappenplan, levert, zo mag worden verwacht, een bijdrage aan een effectieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De stappen gaan in op het proces vanaf het moment dat er signalen zijn. Signaleren wordt gezien als een belangrijk onderdeel van de beroepshouding van alle medewerkers die binnen het Esdal College werkzaam zijn. Zo bezien is signalering geen stap in het stappenplan, maar een grondhouding die in ieder contact met de leerling en de ouder(s)/verzorger(s) wordt verondersteld.

Volgorde van de stappen

De stappen die worden beschreven zijn in een bepaalde volgorde gerangschikt. Deze volgorde is niet dwingend. Waar het om gaat, is dat de aandachtsfunctionaris op enig moment in het proces alle relevante stappen heeft doorlopen, voordat er wordt besloten een melding te doen. Zo zal het soms, na overleg met de aandachtsfunctionaris, voor de hand liggen meteen met de ouder(s)/verzorger(s) in gesprek te gaan over bepaalde signalen. In andere gevallen zal er eerst overleg zijn met collega aandachtsfunctionarissen, de leidinggevende en met Veilig Thuis voordat het gesprek met de ouder(s)/verzorger(s) wordt aangaan. Ook zullen stappen soms twee of drie keer worden gezet.

Termijnen van de stappen

Er zijn geen termijnen beschreven per stap. De reden hiervan is dat het beschrijven van een tijdsplan schijnveiligheid geeft. Elke situatie is anders en de aandachtsfunctionaris zal een inschatting moeten maken op basis van ernst en (on)veiligheid van de situatie. Het is daarom dat wettelijk geen tijdsplan wordt vastgelegd. In elke situatie van huiselijk geweld en kindermishandeling wordt opnieuw een inschatting gemaakt van de ernst en mate van spoed. Het is aan de aandachtsfunctionaris en de school om effectief en verantwoord te handelen.

Signaleren

Onder signaleren wordt verstaan, het waarnemen en interpreteren van aanwijzingen in gedrag en lichamelijk welzijn van de leerling, gedrag van de ouder(s)/verzorger(s) en de gezinsomgeving die mogelijk wijzen op huiselijk geweld of kindermishandeling. Deze signalen dienen zo snel mogelijk neergelegd te worden bij de aandachtsfunctionaris van de locatie.

De aandachtsfunctionaris heeft een centrale rol in de stappen rond het signaleren en handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling in huiselijke kring. Hiertoe dient de aandachtsfunctionaris deskundig te zijn en op de hoogte te zijn van de werkwijze van de meldcode en de afspraken binnen de eigen locatie. De aandachtsfunctionaris heeft contact met externe partijen als bijvoorbeeld Veilig Thuis. Bij spoed en afwezigheid van de aandachtsfunctionaris kan de aandachtsfunctionaris van een andere locatie taken overnemen, altijd na melding bij het bevoegd gezag.

Het bevoegd gezag draagt de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van de meldcode. De locatiedirectie is verantwoordelijk voor het opnemen van een verwijzing naar de meldcode in het Schoolondersteuningsplan en het Schoolveiligheidsplan, zodat deze aansluit op werkprocessen binnen de locatie. Het bevoegd gezag stelt aandachtsfunctionarissen aan en geeft deze mandaat en de ruimte deze functie naar behoren uit te oefenen.

De locatiedirectie draagt er zorg voor dat medewerkers binnen de school op de hoogte zijn van de meldcode en ernaar kunnen handelen.

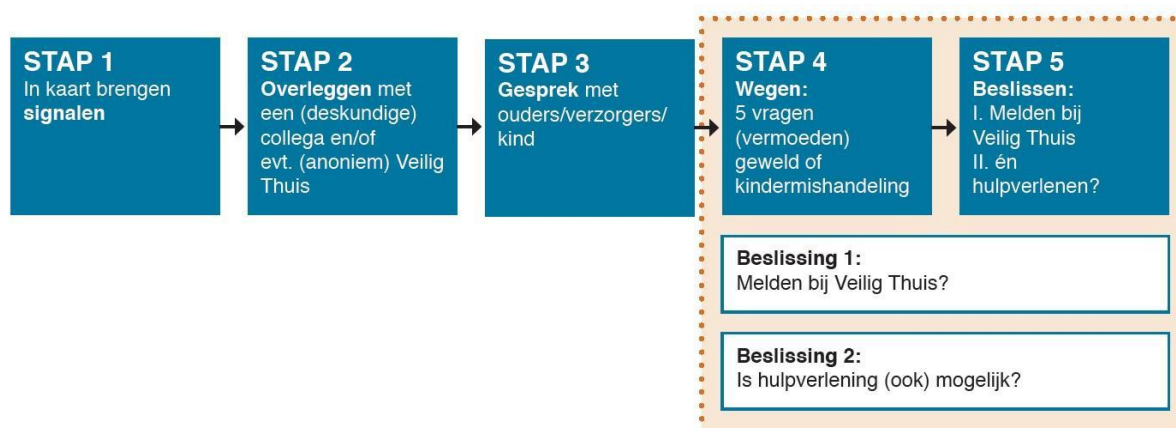
Strafrechtelijke aanpak

Als door de signalen een vermoeden ontstaat van een ernstig misdrijf, is het verstandig de te zetten stappen, al dan niet via Veilig Thuis, af te stemmen met de interventies van de politie. Gesprekken met slachtoffer en/of getuige kunnen het leveren van bewijs in een strafzaak namelijk belemmeren.

Kindermishandeling gepleegd door een medewerker of leerling van de school

Kindermishandeling door medewerkers en medeleerlingen vallen niet onder het bereik van deze meldcode. Voor dergelijke situaties heet het Esdal College het Protocol Grensoverschrijdend gedrag vastgesteld, dat te vinden is op de website.

4. De vijf stappen van de meldcode

Stap 1: In kaart brengen van signalen

- Observeer (gebruik signalenlijst)
- Onderzoek naar onderbouwing
- Informeel gesprek met ouder(s)/verzorger(s): delen van de zorg/signalen en indien mogelijk met de leerling
- Doe, indien nodig, een broertjes/zusjes check
- Overleg met aandachtsfunctionaris en locatiedirectie, actie richting stap 2 wordt vastgelegd

Stap 2: Collegiale consultatie, raadplegen Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding

- Consulteer interne en externe collega's tijdens groepsbespreking/leerlingbespreking
- Bilateraal overleg met bijvoorbeeld de jeugdarts, de begeleidingscoördinator of andere betrokkenen, bijv. leerplichtambtenaar
- Consulteer Veilig Thuis voor advies (ook voor letselduiding)

Stap 3: Gesprek met de ouder(s)/verzorger(s)/kind

- Formeel gesprek met de ouder(s)/verzorger(s)/ leerling: delen van de zorg na stap 2
- Uitkomsten consultaties bespreken met ouder(s)/verzorger(s)
- De locatiedirectie, centrale aandachtsfunctionaris en het bevoegd gezag zijn op de hoogte in het geval het vermoeden door een medewerker wordt geconstateerd.

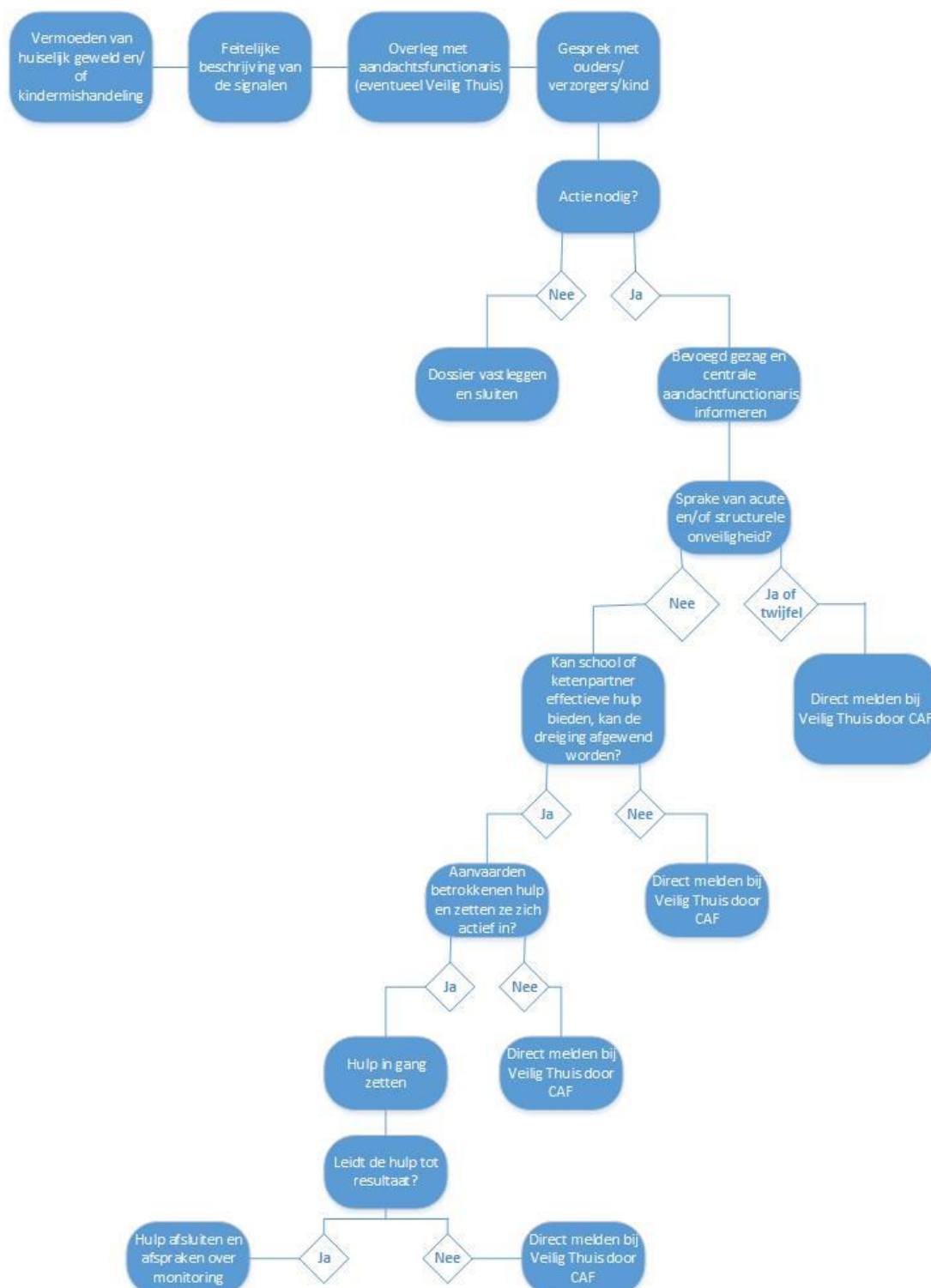

Stap 4 en 5: Wegen en beslissen

In onderstaande figuur zijn de vijf afwegingsvragen en beslissingen van stap vier en vijf uitgewerkt.

<p>1. Vermoeden wegen</p> <p>Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en:</p> <p>A: op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten. B: ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Het bevoegd gezag is op de hoogte</p>
<p>2. Veiligheid</p> <p>Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (aandachtsfunctionarissen en bevoegd gezag) in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid:</p> <p>A: NEE -> ga verder naar afweging 3 B: JA of twijfel -> direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis door de aandachtfunctionaris, na raadpleging van een collega aandachtsfunctionaris en de schoolleiding. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen</p>
<p>3. Hulp</p> <p>Ben ik, of iemand anders in mijn school of een ketenpartner in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?</p> <p>A: NEE -> melden door de aandachtsfunctionaris bij Veilig Thuis, na raadpleging van een collega aandachtsfunctionaris en de schoolleiding. Veilig Thuis neemt binnen 5 werkdagen een besluit en koppelt terug naar de melder B: JA -> ga verder met afweging 4</p>
<p>4. Hulp</p> <p>Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?</p> <p>A: NEE -> melden door de aandachtsfunctionaris bij Veilig Thuis, na raadpleging van een collega aandachtsfunctionaris en de schoolleiding. B: JA -> hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn. Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager hebben, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5</p>
<p>5. Resultaat</p> <p>Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?</p> <p>A: NEE -> melden door de aandachtsfunctionaris bij Veilig Thuis, na raadpleging van een collega aandachtsfunctionaris en de schoolleiding. B: JA -> hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over monitoren van de veiligheid van alle betrokkenen</p>

5. Route bij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling

6. Privacy en dossiervorming

Privacy

Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving (AVG) van kracht geworden. De AVG is een algemeen kader dat niet inspeelt op specifieke situaties, zoals een vermoeden van kindermishandeling. Daarom geldt als algemene regel dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. Dat geldt dus bijvoorbeeld voor de Wetten PO, VO, Leerplichtwet etc. De wet Meldcode gaat dus ook voor de AVG. Het recht om dossier aan te maken en te melden bij Veilig Thuis is dus onverminderd van toepassing.

Dossiervorming

De aandachtsfunctionaris op de locatie is verantwoordelijk voor het vormen van een digitaal, goed beveiligd dossier. Dit dossier kan mede gebruikt worden om het bevoegd gezag te informeren.

7. Communicatie

Alle nieuwe medewerkers ontvangen bij aanvang van hun aanstelling bij het Esdal College een mapje met daarin o.a. het doel van de Meldcode en waar deze te vinden is.

Alle medewerkers ontvangen een mail met daarin een link naar de Meldcode.

Jaarlijks wordt in de P&R-nieuwsbrief een korte beschrijving opgenomen van de Meldcode en worden de namen van de aandachtsfunctionarissen genoemd.

8. Bronvermelding

- Wet op de Jeugdzorg (2015)
- www.meldcriteria.nl (de verwijzindex)

Bijlage 1 Functies en belangrijke telefoonnummers

Locatie Oosterstraat	
Functies:	Naam:
Aandachtsfunctionaris/ Zorgcoördinator	Mevr. E 't Hoen
Locatiedirecteur	Mevr. A. Roersma
Teamleider(s)	Dhr. M. Haan (onderbouw) Mevr. Kirkenier (havo bovenbouw) Mevr. de Jong (vwo bovenbouw)
Schoolmaatschappelijk Werker	
Jeugdarts	
Leerplichtambtenaar	
Politiemedewerker	
Vertrouwenscontactpersonen	Mevr. A. Berends / Dhr. A. Oldenbeuving
Extern vertrouwenspersoon	Dhr. J. Wibbens

Locatie Boermarkeweg	
Functies:	Naam:
Aandachtsfunctionaris/ Zorgcoördinator	Vacature
Locatiedirecteur	Mevr. S. Japenga
Teamleider(s)	Mevr. E. Moorman (onderbouw) Dhr. T. Wolbert (bovenbouw)
Schoolmaatschappelijk Werker	
Jeugdarts	
Leerplichtambtenaar	
Politiemedewerker	
Vertrouwenscontactpersonen	Mevr. K. Themme / Dhr. F. Selles
Extern vertrouwenspersoon	Dhr. J. Wibbens

Locatie Vakcollege Emmen	
Functies:	Naam:
Aandachtsfunctionaris/ Zorgcoördinator	Mevr. A. van de Capelle
Locatiedirecteur	Mevr. S. Japenga
Teamleider(s)	Mevr. T. Drent (onderbouw) Mevr. M. Berkhout (bovenbouw)
Schoolmaatschappelijk Werker	
Jeugdarts	
Leerplichtambtenaar	
Politiemedewerker	
Vertrouwenscontactpersonen	Dhr. H. Spijkerman / Mevr. M. Koops van 't Jagt
Extern vertrouwenspersoon	Dhr. J. Wibbens

Locatie Klazienaveen	
Functies:	Naam:
Aandachtsfunctionaris/ Zorgcoördinator	Dhr. M. Mol
Locatiedirecteur	Dhr. G. Benes
Teamleider(s)	Mevr. G. Schotanus Mevr. R. Peters Dhr. W. Bal
Schoolmaatschappelijk Werker	
Jeugdarts	
Leerplichtambtenaar	
Politiemedewerker	
Vertrouwenscontactpersonen	Mevr. S. Ensing / Dhr. H. Zomer
Extern vertrouwenspersoon	Dhr. J. Wibbens

Locatie Oosterhesselen	
Functies:	Naam:
Aandachtsfunctionaris/ Zorgcoördinator	Mevr. F. Bruintjes
Locatiedirecteur	Mevr. E. de Jong
Teamleider(s)	Mevr. R. Schrik
Schoolmaatschappelijk Werker	
Jeugdarts	
Leerplichtambtenaar	
Politiemedewerker	
Vertrouwenscontactpersoon	Mevr. M. Wielens / Dhr. B. Klok
Extern vertrouwenspersoon	Dhr. J. Wibbens

Locatie Borger	
Functies:	Naam:
Aandachtsfunctionaris/ Zorgcoördinator	Mevr. C. Hessels
Locatiedirecteur	Mevr. E. de Jong
Teamleider(s)	Mevr. J. van Baekel
Schoolmaatschappelijk Werker	
Jeugdarts	
Leerplichtambtenaar	
Politiemedewerker	
Vertrouwenscontactpersoon	Mevr. N. Lewis / Dhr. G. Abbingh
Extern vertrouwenspersoon	Dhr. J. Wibbens

Esdal College (alle locaties)	
Functie:	Naam:
Bevoegd gezag	Dhr. L.M.M Kooistra

Belangrijke telefoonnummers:

- Veilig Thuis Drenthe: 0800-2000
- JB-Noord (spoed): 0592-381530

Bijlage 2 Verantwoordelijkheden van het Esdal College

Om het voor medewerkers mogelijk te maken in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt het Esdal College er zorg voor dat:

- de meldcode opgenomen wordt in het zorgbeleid en/of veiligheidsbeleid van de organisatie;
- deskundigheidsbevordering opgenomen wordt in het scholingsplan;
- de meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie;
- de meldcode aansluit op de begeleidingsstructuur van de organisatie;
- de werking van de meldcode regelmatig (2-jaarlijks) geëvalueerd wordt en zo nodig acties in gang gezet worden om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;
- binnen de kring van ouders/verzorgers bekendheid gegeven wordt aan het doel en de inhoud van de meldcode via de website van het Esdal College.
- binnen de organisatie bekendheid gegeven wordt aan het doel en de inhoud van de meldcode.
- zij de eindverantwoordelijkheid draagt voor de uitvoering van de meldcode.

Taken aandachtsfunctionaris:

- de zorgcoördinator is de aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling;
- functioneert als vraagbaak binnen de organisatie voor algemene informatie over (de meldcode) kindermishandeling;
- heeft kennis van de stappen volgens de meldcode;
- vult de sociale kaart in de meldcode in;
- informeert het bevoegd gezag over het dossier en eventuele vervolgstappen
- coördineert de uitvoering van de meldcode bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- waakt over de veiligheid van de leerling
- neemt zo nodig contact op met Veilig Thuis voor advies of melding;
- evalueert de genomen stappen met betrokkenen;
- ziet toe op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin;
- ziet toe op dossiervorming en verslaglegging;
- herkent signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- heeft overleg met de medewerker bij zorg over een leerling aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- voert de afspraken uit die zijn voortgekomen uit het overleg met de medewerker, zoals observeren en verslaglegging;

Taken bevoegd gezag:

- adviseren van de aandachtsfunctionaris betreffende omgaan met privacygevoelige informatie
- bij stap 4 van de meldcode wordt er contact opgenomen met een collega aandachtsfunctionaris en het bevoegd gezag om de dossiervorming te beoordelen.
- Het bevoegd gezag is voorafgaand aan de melding door de aandachtsfunctionaris bij Veilig Thuis altijd op de hoogte

Taken medewerker:

- herkent signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- overlegt met de aandachtsfunctionaris bij zorg over een leerling aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- voert de afspraken uit die zijn voortgekomen uit het overleg met de aandachtsfunctionaris, zoals observeren en verslaglegging
- bespreekt de resultaten van de ondernomen stappen met de aandachtsfunctionaris

De directie en de medewerkers zijn *niet* verantwoordelijk voor:

- het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld;
het verlenen van professionele hulp aan ouders/verzorgers of leerlingen (begeleiding)

Bijlage 3 Algemeen beschrijvende Signalenlijst

Deze signalenlijst geeft een overzicht van de leefgebieden waarop mogelijk signalen van (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling vast te stellen zijn. Het betreft signalen bij de leerling, de ouder(s)/verzorger(s), tussen ouder(s)/verzorger(s) en jeugdige en in de sociale omgeving van het gezin die schadelijk/belemmerend zijn en/of bedreigend kunnen zijn voor de ontwikkeling van de leerling (0 tot 23 jaar).

Uitgangspunt bij het signaleren is altijd de mogelijke bedreiging van de gezonde en veilige ontwikkeling van de leerling. Zowel signalen die wijzen op risicofactoren (bedreiging van de ontwikkeling van de leerling) als beschermende factoren (positieve invloed op de ontwikkeling van de leerling) kunnen worden meegenomen.

Belangrijke aspecten bij kindsignalen zijn de volgende:

- *veranderingen* bij de leerling (onder andere in gedrag en uiterlijk);
- het voorkomen van *niet-leeftijdsadequaate* gedrag (gedrag passend bij jongere of oudere kinderen);
- het voorkomen van *abnormaal* gedrag;
- *extreme* (grensoverschrijdende) gedragingen.

Materiële omstandigheden

In het leefgebied 'Materiële omstandigheden' worden problemen genoemd die betrekking hebben op de woonomstandigheden van de leerling, de kwaliteit van de materiële verzorging van de leerling, de kwaliteit en veiligheid van de buurt waarin de leerling opgroeit en de financiële situatie van de leerling/het gezin.

1. Er zijn problemen betreffende de woning waarin de leerling woont.
2. De leerling krijgt onvoldoende materiële verzorging of er is sprake van onvoldoende investering in algemeen gangbare uitgaven.
3. Het gezin/de leerling heeft financiële problemen of is afhankelijk van een uitkering en/of anderen.
4. Het gezin/de leerling woont in een buurt die ontoereikend of onveilig is voor het grootbrengen/opgroeien van leerlingen.
5. Het gezin/de leerling heeft geen vaste woon- of verblijfplaats of verhuist vaak.

Gezondheid, lichamelijk functioneren, seksualiteit en verzorging

Het leefgebied 'Gezondheid' betreft de lichamelijke en de geestelijke gezondheid van de leerling en/of de ouder(s)/verzorger(s) en het functioneren en de ontwikkeling van de leerling.

1. De leerling heeft problemen of een stoornis op het gebied van het emotionele en/of sociale functioneren en/of het gedrag.
2. Risicovol gedrag van de ouder(s)/verzorger(s) en/of inadequate lichamelijke en medische verzorging die de (ongeboren) jeugdige kan schaden.
3. De leerling heeft (onverklaarbaar) letsel en/of lichamelijke klachten die op kindermishandeling of jeugdprostitutie kunnen wijzen.
4. De leerling is minderjarig en (aanstaand) ouder.
5. Er is sprake van middelenmisbruik (alcohol, drugs, medicatie), gok- of computerverslaving bij de leerling en/of de ouder(s)/verzorger(s)/ander gezinslid.
6. De ouder(s)/verzorger(s) (of een ander gezinslid) heeft fysieke/zintuiglijke problemen en/of handicaps, sociale, emotionele, cognitieve of gedragsproblemen en/of een specifieke emotionele, gedrags- of persoonlijkheidsstoornis.
7. Ingrijpende gebeurtenissen (life events).

Opvoeding en gezinsrelaties

Het leefgebied 'Opvoeding en Gezinsrelaties' betreft de pedagogische en relationele condities in het gezin waarin de leerling opgroeit.

1. Er is onenigheid binnen het gezin of tussen de ouder(s)/verzorger(s) en/of de relatie tussen jeugdige en ouder(s)/verzorger(s) is problematisch.
2. De leerling is slachtoffer van kindermishandeling.
3. De ouder(s)/verzorger(s) hebben problemen in de opvoeding van de leerling en/of er zijn factoren die het ouderschap bemoeilijken.
4. Er is sprake van een civielrechtelijke kindbeschermingsmaatregel.
5. Problemen met veranderingen in de gezinssamenstelling (die voor instabiliteit in het gezin zorgen).
6. Er is sprake van hulpverlening aan een gezinslid vanwege ernstige problematiek.
7. Een ander gezinslid dan de leerling is betrokken bij criminele activiteiten.

Onderwijs en werk

1. Het leefgebied 'Onderwijs & Werk' betreft het onderwijs (ook kinderopvang en buitenschoolse opvang) dat de leerling volgt en/of het werk dat de leerling heeft. Daarnaast gaat het ook om de omstandigheden die de onderwijs- en/of werksituatie van de leerling kunnen beïnvloeden.
2. De leerling heeft problemen in het cognitief functioneren, leren en schoolprestaties.
3. De leerling is van school gestuurd.
4. De leerling wisselt veelvuldig van school.
5. De leerling is leerplichtig en gaat niet naar school.
6. Kenmerken van opleiding/werk/betrokkenheid van ouder(s)/verzorger(s) die op problemen en/of risico's kunnen wijzen.

Sociale omgeving buiten het gezin

Het leefgebied 'Sociale omgeving buiten het gezin en de school' betreft de omgeving (en met name de relaties in die omgeving) van de leerling buiten het gezin en buiten school/werk en het gedrag van de leerling in die omgeving. Dus bijvoorbeeld de kwaliteit van vriendschapsrelaties, het gedrag van de leerling (en evt. overlast/criminaliteit) op straat en openbare plekken (kinder- en jongerenwerk in buurthuis, winkels, indirecte aandachtsfunctionarissen etc.).

1. Er is sprake van een gebrekkig(e) (interactie met het) sociaal netwerk van de ouder(s)/verzorger(s) en/of de leerling heeft geen hobby's of interesses.
2. De leerling en/of ouder(s)/verzorger(s) maken geen of weinig gebruik van (sociale) voorzieningen en/of zijn onbereikbaar voor voorzieningen en/of zijn zorgwekkende zorgmijders.
3. De leerling en/of zijn ouder(s)/verzorger(s) ervaren uitsluiting, discriminatie of intimidatie/pesterij als gevolg van het behoren tot een specifieke groep.
4. De relatie tussen de leerling en leeftijdsgenoten en/of volwassenen is problematisch.
5. De leerling en/of zijn ouder(s)/verzorger(s) hebben in de leefomgeving gedragsproblemen of zijn betrokken bij criminele activiteiten.
6. De leerling is slachtoffer van criminaliteit.
7. De leerling heeft een strafrechtelijke maatregel.
8. De leerling is makkelijk beïnvloedbaar door anderen en daardoor kwetsbaar.

Deze lijst is gebaseerd op de handleiding Melden voor de Verwijsindex (www.meldcriteria.nl)

Bijlage 4 Vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Definitie Kindermishandeling en huiselijk geweld

Kindermishandeling is elke vorm van, voor de minderjarige, bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouder(s)/verzorger(s) of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief, opdringen waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel (Wet op de jeugdzorg, 2005).

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis). Ook een vechtscheiding kan hieronder vallen.

De combinatie van kinderen en huiselijk geweld betekent altijd kindermishandeling. De handelwijze bij huiselijk geweld is hetzelfde als bij kindermishandeling of een vermoeden daarvan.

De verschillende vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld

Hieronder staat een opsomming van vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld.

Lichamelijke mishandeling

Ouder(s)/verzorger(s) verwonden het kind of staan toe dat het kind verwond wordt. (Anders dan ten gevolge van een ongeluk.) Voorbeelden van lichamelijke mishandeling:

- slaan, stompen, schoppen, opzettelijk laten vallen, verbranden, vergiftigen, verstikken;
- meisjesbesnijdenis: een ingreep aan de uitwendige geslachtsdelen van een meisje (zie onder een uitgebreide beschrijving);
- Shaken Baby Syndroom: verzameling van signalen en symptomen die het gevolg zijn van het heftig door elkaar schudden van een baby.

Lichamelijke verwaarlozing

Het kind onthouden wat het voor zijn lichamelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft.

Ouder(s)/verzorger(s) zijn niet in staat of bereid tot het verschaffen van minimale zorg ten aanzien van de lichamelijke behoeften. Voorbeelden van lichamelijke verwaarlozing:

- niet zorgen voor voldoende of geschikt eten;
- niet zorgen voor schone, aan de weersomstandigheden aangepaste, passende kleding;
- niet zorgen voor geschikt onderdak;
- niet zorgen voor geschikte medische, tandheelkundige en geestelijke gezondheidszorg;
- niet zorgen voor voldoende hygiëne;
- niet zorgen voor voldoende toezicht.

Psychische mishandeling

Het toebrengen van schade aan de emotionele en/of persoonlijkheidsontwikkeling van het kind. Voorbeelden van psychische mishandeling zijn:

- het bedreigen of uitschelden van een kind als een systematisch patroon van kleineren en denigreren;
- het kind tot zondebok maken;
- het belasten van een kind met een te grote verantwoordelijkheid;
- eisen stellen waaraan een kind niet kan voldoen;
- het blootstellen van een kind aan extreem, onberekenbaar of ongepast gedrag;
- het opsluiten of vastbinden van het kind als middel van straf of controle;
- de ouders/verzorgers zijn verwickeld in een vechtscheiding en betrekken de kinderen hierbij.

Psychische verwaarlozing

Het kind onthouden wat het voor zijn geestelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft.

Voorbeelden van psychische verwaarlozing zijn:

- niet zorgen voor voldoende aandacht, respect, genegenheid, liefde en contact;
- niet zorgen voor voldoende ruimte voor toenemende autonomie;
- niet zorgen voor regelmatige schoolgang, onthouden van onderwijs;
- blootstellen aan huiselijk geweld.

Seksueel misbruik

Seksueel contact met een kind hebben of pogen te hebben, ter bevrediging van de seksuele gevoelens van de ouder/verzorger of anderen en/of uit geldelijk gewin. Voorbeelden van seksueel misbruik zijn:

- aanranding en uitbuiting of het toestaan hiervan waarbij geen genitaal contact plaatsvindt (bijvoorbeeld ongepast kussen, strelen van borsten);
- aanranding en uitbuiting of het toestaan hiervan waarbij genitaal contact plaatsvindt;
- penetratie door vingers, voorwerpen of penis;
- pornografisch materiaal laten zien of opnemen.

Vrouwelijke genitale verminking (VGV)

Vrouwelijke genitale verminking, ook wel meisjesbesnijdenis genoemd, is een ingreep aan de uitwendige geslachtsorganen. De lichtste vorm is een sneetje in de voorhuid van de clitoris. De meest verminkende vorm is de infibulatie of faraonische besnijdenis, waarbij de hele clitoris, de kleine schaamlippen en een deel van de grote schaamlippen verwijderd worden. Na hechting van wat over is van de grote schaamlippen, blijft alleen een kleine opening over voor menstratiebloed en urine.

Vrouwelijke genitale verminking is een traditioneel gebruik dat vooral voorkomt in een aantal Afrikaanse landen. De traditie is daar soms verweven geraakt met het geloof, zowel islamitisch als christelijk. De ingreep vindt meestal plaats bij jonge meisjes, de exacte leeftijd verschilt per land.

Alle vormen van vrouwelijke genitale verminking zijn in Nederland strafbaar. Ook inwoners van Nederland die hun dochter in het buitenland laten besnijden plegen een strafbaar feit en kunnen in Nederland worden vervolgd. *Belangrijk: bij een vermoeden van VGV dient door de aandachtsfunctionaris direct contact te worden opgenomen met Veilig Thuis.*

Eergerelateerd geweld

Eergerelateerd geweld is geestelijk of lichamelijk geweld dat wordt gepleegd vanuit een collectieve mentaliteit in reactie op een schending van de eer van een man, vrouw of familie.

Onder eergerelateerd geweld vallen bijvoorbeeld bedreiging met eermoord, aanzetten tot zelfmoord, mishandeling of verminking, verstoting of bedreiging daarmee en uithuwelijking. Eerwraak is de meest extreme vorm omdat het slachtoffer hierbij wordt vermoord.

Belangrijk: bij een vermoeden van eergerelateerd geweld dient door de aandachtsfunctionaris direct contact te worden opgenomen met Veilig Thuis of met een persoon op school met specifieke expertise over dit onderwerp zoals het Landelijk Expertisecentrum Eergerelateerd geweld (LECEGG).

Bijlage 5 Signalenlijst kindermishandeling

12- tot 19-jarigen

Als jongeren mishandeld, verwaarloosd en/of misbruikt worden, kunnen ze signalen uitzenden. Het gebruik van een signalenlijst kan zinvol zijn, maar biedt ook een zekere mate van schijnzekerheid. De meeste signalen zijn namelijk stressindicatoren die aangeven dat er iets met de jongere aan de hand is. Dit kan ook iets anders zijn dan kindermishandeling (echtscheiding, overlijden van een familielid, enzovoort). Hoe meer signalen van deze lijst bij een jongere te herkennen zijn, hoe groter de kans dat er sprake zou kunnen zijn van kindermishandeling.

Het is niet de bedoeling om aan de hand van een signalenlijst het 'bewijs' te leveren van de mishandeling. Het is wel mogelijk om een vermoeden van mishandeling meer te onderbouwen naarmate er meer signalen uit deze lijst geconstateerd worden. Een goed beargumenteerd vermoeden is voldoende om in actie te komen.

Deze lijst is niet uitputtend, er kunnen zich andere signalen voordoen die hier niet vermeld staan.

De signalen die in deze lijst vermeld worden, hebben betrekking op alle vormen van mishandeling. Om een duidelijk beeld te krijgen van wat er aan de hand zou kunnen zijn, is het van belang de hele context van het gezin erbij te betrekken. Daarom worden ook een aantal signalen van ouder(s)/verzorger(s) en gezin genoemd.

1. Psychosociale signalen

Ontwikkelingsstoornissen

- regressief gedrag
- ouwelijk gedrag

Relationele problemen

Ten opzichte van de ouder(s)/verzorger(s)

- totale onderwerping aan de wensen van de ouder(s)/verzorger(s)
- sterk afhankelijk gedrag t.o.v. de ouder(s)/verzorger(s)
- angst voor ouder(s)/verzorger(s)

Ten opzichte van andere volwassenen

- bevrozing bij lichamelijk contact
- allemansvriend
- lege blik in ogen en vermijden van oogcontact
- waakzaam, wantrouwend

Ten opzichte van leeftijdgenoten

- is niet geliefd bij leeftijdgenoten
- wantrouwend

Gedragsproblemen

- plotselinge gedragsverandering
- niet tonen van gevoelens, zelfs niet bij lichamelijke pijn
- slaapstoornissen
- vermoeidheid, lusteloosheid
- schuld- en schaamtegevoelens
- bedplassen
- negatief zelfbeeld
- anorexia of boulimie
- schoolverzuim

'Acting out gedrag':

- weglopen
- crimineel gedrag
- agressief gedrag
- alcohol- en/of drugsmisbruik

'Acting in gedrag':

- in zichzelf gekeerd, depressief
- extreem verantwoordelijkheidsgevoel
- passief, meegaand, apathisch, lusteloos
- labiel, nerveus, gespannen
- angstig
- zelfverwondend gedrag
- suïcidaal gedrag

2. Medische signalen

Lichamelijke kenmerken (specifiek voor lichamelijke mishandeling)

- blauwe plekken
- krab-, bijt-, of brandwonden
- botbreuken
- littekens

Overige medische signalen

- klein voor leeftijd
- psychosomatische klachten (buikpijn, misselijkheid, hoofdpijn etc.)
- vertraagd intreden van de puberteit
- matige algehele gezondheidstoestand

3. Kenmerken ouder(s)/verzorger(s)/gezin

Ouder-kind relatiestoornis

- ouder(s)/verzorger(s) heeft irreële verwachtingen t.a.v. de leerling
- ouder(s)/verzorger(s) toont weinig belangstelling voor de leerling

Signalen ouder(s)/verzorger(s)

- geweld in eigen verleden
- apathisch en (schijnbaar) onverschillig
- onzeker, nerveus, en gespannen
- onderkoeld brengen van eigen emoties
- negatief zelfbeeld
- steeds naar andere artsen/ziekenhuizen gaan (shopping)
- afspraken niet nakomen
- aangeven het bijna niet meer aan te kunnen

Gezinskenmerken:

- multi problem gezin
- ouder/verzorger die er alleen voor staat
- regelmatig wisselende samenstelling van gezin
- isolement
- vaak verhuizen
- sociaal economische problemen: werkloosheid, slechte behuizing, migratie
- veel ziekte in het gezin
- draaglast gezin gaat draagkracht te boven
- geweld wordt gezien als middel om problemen op te lossen

4. Specifieke signalen bij seksueel misbruik

Lichamelijke kenmerken

- verwondingen aan genitaliën
- vaginale infecties en afscheiding
- jeuk bij vagina en/of anus
- problemen bij het plassen
- recidiverende urineweginfecties
- pijn in de bovenbenen
- pijn bij lopen en/of zitten
- seksueel overdraagbare ziekten
- zwangerschap
- abortus

Relationele problemen

- angst voor mannen of vrouwen in het algemeen of voor een man of vrouw in het bijzonder
- sterk verzorgend gedrag (parentificatie)

Gedragsproblemen

- afwijkend seksueel gedrag
- excessief en/of dwangmatig masturberen
- seksueel agressief en dwingend gedrag t.o.v. anderen
- promiscuïteit/prostitutie
- seksualiseren van alle relaties
- extreem teruggetrokken en geremd seksueel gedrag
- angst voor mogelijke homoseksualiteit
- angst voor zwangerschap
- negatief lichaamsbeeld: ontevredenheid over, boosheid op of schaamte voor eigen lichaam
- schrikken bij aangeraakt worden
- houterige motoriek (onderlichaam op slot)

5. Signalen die specifiek zijn voor het syndroom van Münchhausen by Proxy (MBPS)

Het syndroom Münchhausen by Proxy (MBPS) is een ernstige vorm van kindermishandeling. Degene met dit syndroom (vaak moeder), komt liefdevol en bezorgd over, zoekt zeer regelmatig intensieve medische hulp voor een kind, maar is zelf degene die het kind bewust ziek maakt. Dit door toediening van middelen, het toebrengen van verwondingen of infecties. MBPS kan zeer ingrijpende vormen aannemen: ca. 10% van de kinderen overlijdt aan de gevolgen van MBPS. Signalen die kunnen duiden op het betreffende syndroom zijn o.a.:

- onderzoeksgegevens kloppen niet met het ziektebeeld;
- medische gegevens over eerdere behandelingen is moeilijk te verkrijgen;
- symptomen verdwijnen wanneer verzorger en kind worden gescheiden;
- een broertje of zusje is overleden of eveneens vaak ziek;
- de moeder niet terugschrikt voor ingrijpende onderzoeken of het onder narcose brengen van het kind en daar zelfs op aandringt;
- voorvallen vinden in de avonden en weekenden plaats waarbij een beroep wordt gedaan op andere artsen;
- de volgende klachten worden gepresenteerd: bewusteloosheid, insulpen, apneu, diarree, overgeven, koorts, lethargie;
- het kind heeft een aanzienlijke ziektegeschiedenis met steeds andere klachten;
- de moeder is werkzaam in de gezondheidszorg of beschikt over een zeer grote medische kennis;
- het verhaal van moeder bevat kleine tegenstrijdigheden;
- vaak van arts wisselen.

Het onderscheid met postnatale depressie bij de moeder, wiegendood of kinderen die niet goed groeien veroorzaakt door iets anders dan MBPS, is dat in deze gevallen de moeders vaak dankbaar zijn als ze ontlast worden van de zorg voor hun kind, terwijl MBPS-moeders die zorg niet willen uitbesteden.

6. Signalen die kunnen duiden op eer gerelateerd geweld

- (structureel) verzuim, mogelijk gestimuleerd door ouder(s)/verzorger(s);
- verminderde prestaties;
- verzoek om verlengde vakantie;
- te laat terugkeren uit land van herkomst;
- opzien tegen komende vakantie;
- gehaald/gebracht worden en/of surveillance door broers of neven op school/werk, niet zelfstandig mogen reizen;
- sociale isolatie/verbreking vriendschappen zonder duidelijke reden;
- verandering van kleding, van modern naar traditioneel of andersom;
- algehele gedragsveranderingen (zie ook gezondheid en gedrag);
- er wordt geroddeld over een meisje op school en/of haar broers/neven hebben veel ruzie over haar;
- deelname aan school/werkuitjes zeer beperkt, na werk/school weinig uitlooptijd, geen flexibiliteit.
- dubbelleven, groot verschil in gedrag tijdens/buiten school.

7. Signalen die kunnen duiden op loverboyproblematiek

- plotselinge afwijkende normen en een plotselinge obsessie met seks;
- plotselinge belangstelling voor bepaalde jongens, veel nieuwe contacten, gaat om met 'ouderen';
- extra sociaal wenselijk opstellen (om toch maar niet te veel op te vallen);
- weinig of steeds minder binding met thuis;
- wisselt snel van emoties, is weinig flexibel, ziet niet hoe situaties kunnen veranderen;
- vermoeid en vermagerd (vaak 's avonds en 's nachts hard werken);
- verandering qua kleding, make-up; vaak heel verzorgd en erg uitdagend uiterlijk;
- psychosomatische klachten (schreeuw om aandacht);
- zelfverwonding (verbergen of er mee te koop lopen);
- lage zelfwaardering, weinig realistisch zelfbeeld;
- makkelijk beïnvloedbaar, durft/kan geen grenzen aangeven;
- depressief;
- drinkt, blowt, eet slecht;
- veel geld of dure spullen (via loverboy);
- extreem uitgaansgedrag (in werkelijkheid haar werkplek);
- veel op straat rondhangen: daar zijn vrienden die de leemte van thuis opvullen;
- overdreven vrolijk (maskeren wat er werkelijk speelt);
- veel terugtrekken, plotselinge huilbuien, woede-uitbarstingen;
- overdreven verhalen vertellen: stoer doen, zoeken naar aandacht;
- op verschillende plekken totaal ander gedrag vertonen (verschillende werelden);
- onregelmatig schoolbezoek: andere bezigheden, is te moe na werkzaamheden;
- thuis veel problemen;
- vertoont wegloupedrag;
- vermijdt het onderwerp prostitutie of projecteert op anderen.

Bijlage 6 Acute en structurele onveiligheid en disclosure

Acute onveiligheid

Definitie

Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Toelichting

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.

Voorbeelden

- Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft.
- (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe.
- Poging tot verwurging.
- Wapengebruik.
- Geweld tijdens de zwangerschap.
- (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar.
- Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking).
- Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel.
- Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt.
- Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn.
- Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs.
- Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
- Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene.
- Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.
- Minderjarigen die met een alleenstaande ouder/verzorger leven, waarbij deze ouder/verzorger een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.

Toelichting

Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Voorbeelden

- Minderjarigen die opgroeien bij ouders/verzorgers met zodanig ernstige (psychosociale, relationele) problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/ of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden.
- Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorger.
- Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken.
- Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties.
- Minderjarige die geregeld getuige is van huiselijk geweld tussen ouder(s)/verzorger(s).
- Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben.
- Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden.

Disclosure

Definitie

Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling

Toelichting

Als een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden.

Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/verzorgers bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, mensenhandel, eengerelateerd geweld en oudermishandeling.

Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer. Bij de keuze voor wel of niet melden staat de veiligheid van het slachtoffer altijd voorop.

Bijlage 7 Veilig Thuis

Advies

Bij iedere stap van de meldcode geldt dat er altijd contact op kan worden genomen met Veilig Thuis. Veilig Thuis is voor de school dé partner wanneer het gaat om een leerling waarbij een vermoeden speelt van huiselijk geweld en kindermishandeling. Ook wanneer het vermoeden bestaat dat er sprake is van huiselijk geweld in het gezin en de leerling lijkt in eerste instantie geen zichtbare schade te ondervinden, is ook Veilig Thuis de aangewezen organisatie om contact mee op te nemen.

Bij Veilig Thuis is veel kennis aanwezig over mogelijke signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. De medewerkers kunnen ook adviseren over de te zetten stappen en over het voeren van gesprekken met ouders over de signalen. Bij het vragen van advies zet Veilig Thuis zelf *geen* stappen in de richting van de ouder(s)/verzorger(s) of die van anderen. Het advies is dus uitsluitend gericht tot de adviesvrager.

NB: Adviesgesprekken vinden plaats op basis van anonieme oudergegevens, voor een adviesgesprek heeft je je beroepsgeheim dus niet te verbreken.

Op basis van de informatie die Veilig Thuis krijgt, doet zij wat nodig is, zoals:

- direct handelen in crisissituaties om de veiligheid te herstellen
- zorgen dat het gezin of de persoon bij de juiste hulp terecht komt (CJG, team jeugd, sociaal kernteam)
- overleg organiseren met alle betrokken hulpverleners en ouder(s)/verzorger(s) om de hulp beter aan te laten sluiten
- de regie voeren in complexe zaken
- onderzoek doen om de situatie te verhelderen, en zo nodig passende hulp in te zetten.

In het onderzoek van Veilig Thuis wordt met ouder(s)/verzorger(s) gesproken, met alle kinderen uit het gezin vanaf zes jaar (soms op school), met de professioneel betrokkenen (informanten) en met ondersteunende personen uit het informele netwerk van ouder(s)/verzorger(s). Ondertussen worden er afspraken gemaakt gericht op de veiligheid van kinderen en/of volwassenen. Veilig Thuis sluit het onderzoek af door de zorgen en de veiligheidsafspraken (warm) over te dragen aan de hulpverlening en/of het (professionele) netwerk van het gezin.

Veilig Thuis volgt tot minimaal een jaar na het afsluiten van het onderzoek, of de hulpverlening goed loopt. Als er bij het volgen van de stappen wordt besloten tot het doen van een melding, start Veilig Thuis het onderzoek naar het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

Veilig Thuis houdt melders op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

NB: Bij een melding moeten oudergegevens worden verstrekt omdat Veilig Thuis anders geen acties in gang kan zetten naar aanleiding van de melding.

Veilig Thuis is bereikbaar van maandag tot vrijdag van 9.00 – 17.00 op nummer 0800-2000. Er is een bureaudienst die je te woord staat en met je meedenkt. Je kunt voor kinderen en volwassenen naar Veilig Thuis bellen.

Veilig Thuis doet na een melding onderzoek naar de signalen. Dit wil zeggen dat de medewerkers in gesprek gaan met de ouder(s)/verzorger(s), met medewerkers die met de leerling te maken hebben en andere betrokken hulpverleners/organisaties. Op basis van de resultaten van dit onderzoek besluit men wat er moet gebeuren. Vaak zal vrijwillige hulp in gang worden gezet, maar Veilig Thuis kan ook beslissen om een melding te doen bij de Raad voor de Kinderbescherming en/of om aangifte van mishandeling te doen bij de politie.

Wanneer Veilig Thuis zelf contact met ons opneemt als informant

Wanneer Veilig Thuis zelf contact met school opneemt als informant is het van belang zorgvuldig en feitelijk te reageren, maar wel mee te werken aan de vraag om informatie. Neem als medewerker de tijd om terug te bellen en te overleggen over de informatie die je zult geven (overleg met de aandachtsfunctionaris).

Ouder(s)/verzorger(s) zijn door Veilig Thuis op de hoogte gebracht dat de school wordt gebeld en in het gunstigste geval hebben ouder(s)/verzorger(s) hier toestemming voor gegeven. Wanneer dit niet het geval is zal Veilig Thuis dit aangeven. Bij twijfel of ze het echt zijn kan je overwegen sowieso terug te bellen. Ook kan er gevraagd worden om een mail met daarin de rapportage die ouder(s)/verzorger(s) te zien krijgen naar aanleiding van het gevoerde gesprek (en aangepast worden indien nodig).